

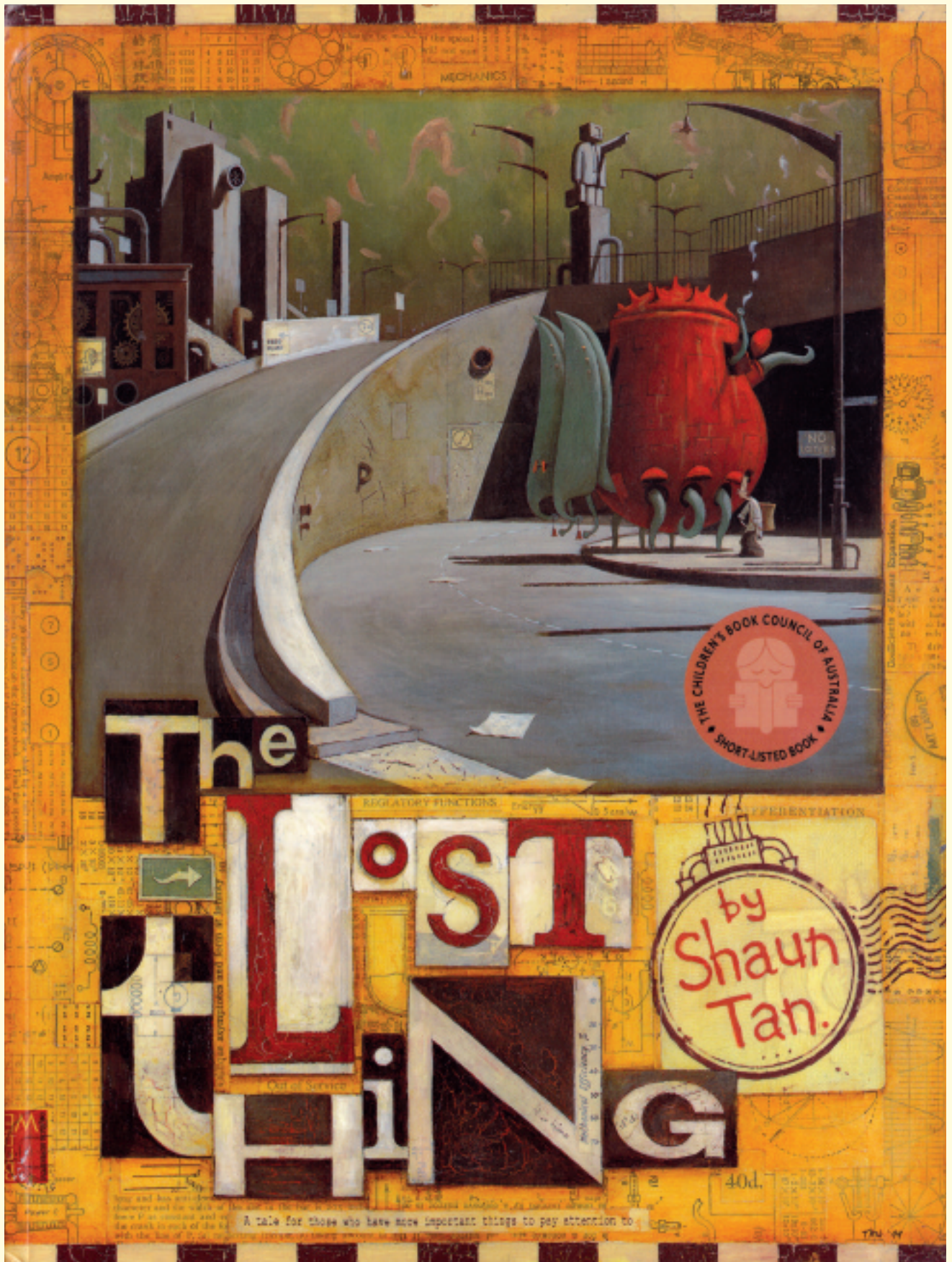
Tribute to
Britt Isaksson

iBbY-bladet

nr 1 2011 • Årgång 36

Shaun Tan fick vid galan den 28 februari en Oscarsstatyett i klassen Animerad kortfilm för *The Lost Thing*. Filmen som producerats av Passion Pictures i Australien bygger på Tans bilderbok med samma namn (2000).

Juryns motivering: Genom sin visio-nära magi och omsorg om detaljen levandegör Shaun Tan en ofta återkommande berättelse ur mänsklighetens historia på ett sätt som tog vi del av den för allra första gången. Utan ord, enbart i bild, iscensätter Shaun Tan immigrantens språklöshet och bristande sammanhang så att läsoplevelsen blir en ytterst påtaglig litterär erfarenhet. Ankomsten förenar det bästa från romanen, filmen och bildkonsten.

Foto Cato Lein

ANKOMSTEN

– ett fascinerande fotoalbum om tystnad och främlingskap

Mats Kempe skickade några frågor till Shaun Tan, årets Peter Pan-pristagare, om skaparprocessen kring hans annorlunda allåldersböcker. Shaun Tan svarade omedelbart, utförligt och tänkvärt.

Ankomsten skildrar händelser som är bekanta för de flesta av oss genom våra släkthistorier, och från filmer och romaner. Ändå när man läser *Ankomsten* så är det som att läsa den här berättelsen för allra första gången – man känner främlingskapet hos huvudpersonen nästan fysiskt i kroppen. Kan du berätta om skaparprocessen bakom *Ankomsten* och den kongeniala idén att låta den vara ordlös? (Mats Kempe)

Det var en bra iakttagelse, en känsla av att man upptäcker någonting för första gången, även om man redan känner till den grundläggande berättelsen. Jag tror att det är en av illustrationens stora styrkor, och jag har ofta tyckt om att ta upp historiska ämnen och berättelser som nästan är uttjatade för att se om jag kan framställa dem på ett nytt sätt. Min pappa är immigrant, exempelvis, men jag hade inte så mycket hans resa i tankarna – kanske för att jag redan visste så mycket om den, och tog den för given, det faktum att den hade skett i alla fall.

Ankomsten tog avstamp ur en del tankar kring den här familjehistorien fast utifrån ett mer känslomässigt perspektiv – men även ur min frus erfarenheter, hon kommer från Finland (hon är förebild till frun som dyker upp i boken). Det här ledde till ett omfattande researcharbete på immigrationsmuseer och bibliotek,

och jag började samla anekdoter och berättelser från olika länder och historiska epoker.

Visuellt var jag mycket tilltalad av fotografier från tidigt 1900-tal och en del arkivbilder tagna på Ellis Island. (Ön vid New Yorks hamn där immigranter togs emot och registrerades innan de tilläts resa in i USA. Min anmärkning.)

Anonymiteten hos människor och platser fängslade mig, och fotografiernas tystnad kändes påtagligt kraftfull över avståndet i tid.

Jag letar även alltid efter nya former för illustrerat berättande, eller sätt att blåsa nytt liv i beprövade former. Medan jag bläddrade i gamla fotoalbum från olika dödsbon slog det mig att albumen faktiskt var riktiga bilderböcker. Alltså, bilder placerade i en hyfsat kronologisk ordning där, till stor del, läsaren själv måste föreställa sig en sammanhängande historia. Dessutom är ett fotoalbum en sorts bilderbok som "läses" av alla personer, i alla åldrar och med alla skilda bakgrunder.

Så min idé var att *Ankomsten* skulle vara just så – ett slags anonymt fotoalbum, men med en något tydligare intrig berättad i bilderna. Ordlösheten kom helt naturligt. Jag insåg snart hur passande den var här, eftersom ett av huvudproblemen som många immigranter ställs inför är språksvårigheten – i ordets allra bredaste betydelse.

Peter Pan och Oscar till Shaun Tan

Och årets Peter Pan- pris går till: Den australiensiske konstnären och författaren Shaun Tan för den märkliga och ordlösa bilderboken *Ankomsten*, utgiven på Kabusa förlag.

I nummer 2/2010 uppmärksammade IBBY-bladet att denna omtalade bildberättelse som i original heter *Arrival* (2006) nu hade kommit i svensk utgåva. Vi misstänkte att den skulle bli svårslagen när Peter Pan-priset för bästa till svenska översatta barn- och ungdomsbok under 2010 skulle utses.

Och så blev det. Favoritseger!

Priset delas ut på bokmässan i Göteborg i september i samband med ett seminarium kring vinnar-

boken och Shaun Tans annorlunda, "tysta" bildvärld. Förhoppningsvis med författaren själv närvarande.

I skrivande stund kommer också beskedet att Shaun Tan fått en Oscar i klassen Bästa animerade kortfilm för *The Lost Thing*, som bygger på hans bilderbok med samma namn som kom 2000. Vi gratulerar Shaun Tan till att ha fått ytterligare ett pris, helt i klass med Peter Pan.

SH

Kabusa böcker meddelar att Shaun Tans bildnovellbok *Tales from outer suburbia* (2008) kommer på svenska hösten 2011. Och sen står bilderboken *The Red Tree* från 2003 på tur.

Kan du nämna några konstnärer, författare och böcker som varit viktiga för din egen konstnärliga utveckling?

Jag upplever att jag är ganska påverkad av de bilderboksillustratörer vars verk vänder sig både till barn och vuxna och som har ett stråk av mörker eller mysterium i sig. Maurice Sendaks *Till vildingarnas land* förstås, men också *The Three Golden Keys* av Peter Sis, *Snögubben* och *When the Wind Blows* av Raymond Briggs, och Chris van Allsburgs *The Mysteries of Harris Burdick*.

Alla de här böckerna leker även med formen och är mycket öppna för tolkningar. Men jag är minst lika inspirerad av konstnärer, speciellt australiensiska landskapsmålare som skildrar både naturens landskap och stadslandskapet, men också av nästan varenda målning, skulptur och installation. Jag läste konsthistoria och konstteori på universitetet, istället för illustration, så det har nog påverkat min inställning och mitt tänkande.

Sen finns det serieskapare, skämttecknare och filmmakare som jag både uppskattar och närgranskar. Jag gör ingen stor skillnad mellan "högkultur" och "populärkultur", jag ser samma nivåer av briljans och svårigheter inom alla områden.

Och vad gäller författare, som tonåring var jag mycket påverkad av Ray Bradburys noveller – de verkade så främmande och samtidigt så bekanta på något sätt. Science Fiction har haft en avgörande del i min utveckling som författare och illustratör, eftersom det var den första genren som jag började arbeta med när jag var några och tjugo, att illustrera noveller och bokomslag.

I din bok *Tales from Outer Suburbia* arbetar du med berättelser som är lika mycket baserade på skriven text som på illustrationer. Hur ser du på relationen mellan ord och bild när du skapar dina berättelser?

Jag har tillbringat mycket tid åt att tänka kring den här frågan och det känns fortfarande som att jag försöker komma fram till lösningen. Som allmän regel känner jag att ord och bilder i en berättelse bör uppta varsitt separat universum. Med andra ord, en målning bör inte riktigt "illustrera" vad berättelsen säger, utan snarare presentera ett alternativt perspektiv eller en annan infallsvinkel, så att båda uttrycksformerna expanderar betydelsen hos varandra – eller gör berättelsen något mer hemlighetsfull och öppet för tolkningar, som en gåta man måste fundera kring: vad betyder den egentligen?

Bilderna bör aldrig förklara texten, eller tvärtom. Men sen är det nog så att en del berättelser helt enkelt fungerar bättre som skriven text, med färre illustratio-

ner. Andra berättelser – som *Ankomsten* – förminsas faktiskt om man försöker lägga till ord. Det handlar egentligen om att experimentera och jag antar att de möjliga sammansättningarna mellan ord och bilder är oändliga.

Böcker som *The Lost Thing* och *The Red Tree* har ett format som påminner om bilderböcker för små barn, men böckerna rymmer kvaliteten att beröra läsare i alla åldrar. För en bibliotekarie kan det vara ganska svårt att sätta dina böcker på rätt hylla så att de kan hittas av alla dina läsare. Hur tänker du kring genrer och format i en ganska fyrkantig bokindustri?

Det är lite av ett problem. Det slumpar sig bara så att en del raffinerade och kanske skrämmande projekt – som böckerna du nämner – passar perfekt för den 32-sidiga bilderboksformen. Det är bara olyckligt att den här formen bär med sig så många kulturellt betingade konventioner, en förväntan både på målgruppens ålder och bokens innehåll (som konstnär har jag aldrig de problemen, bara som illustratör).

Jag har märkt att det här har ändrats under de senaste tio åren, och jag hoppas att några av mina verk har haft del i den utvecklingen – just nu verkar det ske en upplösning av gränser mellan genrer. Det skapas alltmer illustrerade verk för vuxna, däribland mycket experimentella grafiska romaner.

Jag hoppas att det fortsätter för bilderböcker är så perfekta för att föra fram kortfattade, men komplexa filosofiska utsagor, eller mångbottnade konstnärliga iakttagelser – bilderböckernas korta och koncisa format är helt unikt. De är också oöverträffade som universella berättelser och kan tilltala många olika sorters människor samtidigt, oavsett ålder, kulturell bakgrund, bildningsnivå och livserfarenhet.

Du har också gjort illustrationer till andra författares böcker. Skiljer det sig mycket från att skapa dina egna berättelser?

Ja, det är helt annorlunda – båda har förstås sin utmaning och belöning, på varsitt sätt. Det bästa med att få en text från en annan författare är att jag på en gång blir tvungen att börja tänka annorlunda, det finns en stilistisk utmaning där, en ny energi, och det är något som förbättrar mitt arbete.

Att skapa mina egna berättelser är svårare på så sätt att jag har en tendens att berätta samma typ av historia om och om igen. Ett sätt att lösa problemet är att satsa mycket på researcharbete, att ta in idéer utifrån, att studera immigranthistoria inför *Ankomsten* är ett bra exempel. På det sättet kan jag ständigt utsätta mig själv för nya och överraskande idéer.

Och framtiden? Har du några nya projekt för oss läsare att se fram emot?

Det senaste avslutade projektet är en animerad kortfilm, *The Lost Thing*, som kanske i slutändan kommer att nå den svenska publiken, en bearbetning av bilderboken som jag skrev och illustrerade för tio år sen, och som varit mycket framgångsrik.

Man har också pratat under flera år om att bearbeta *Ankomsten* till långfilm och det känns som ett mycket

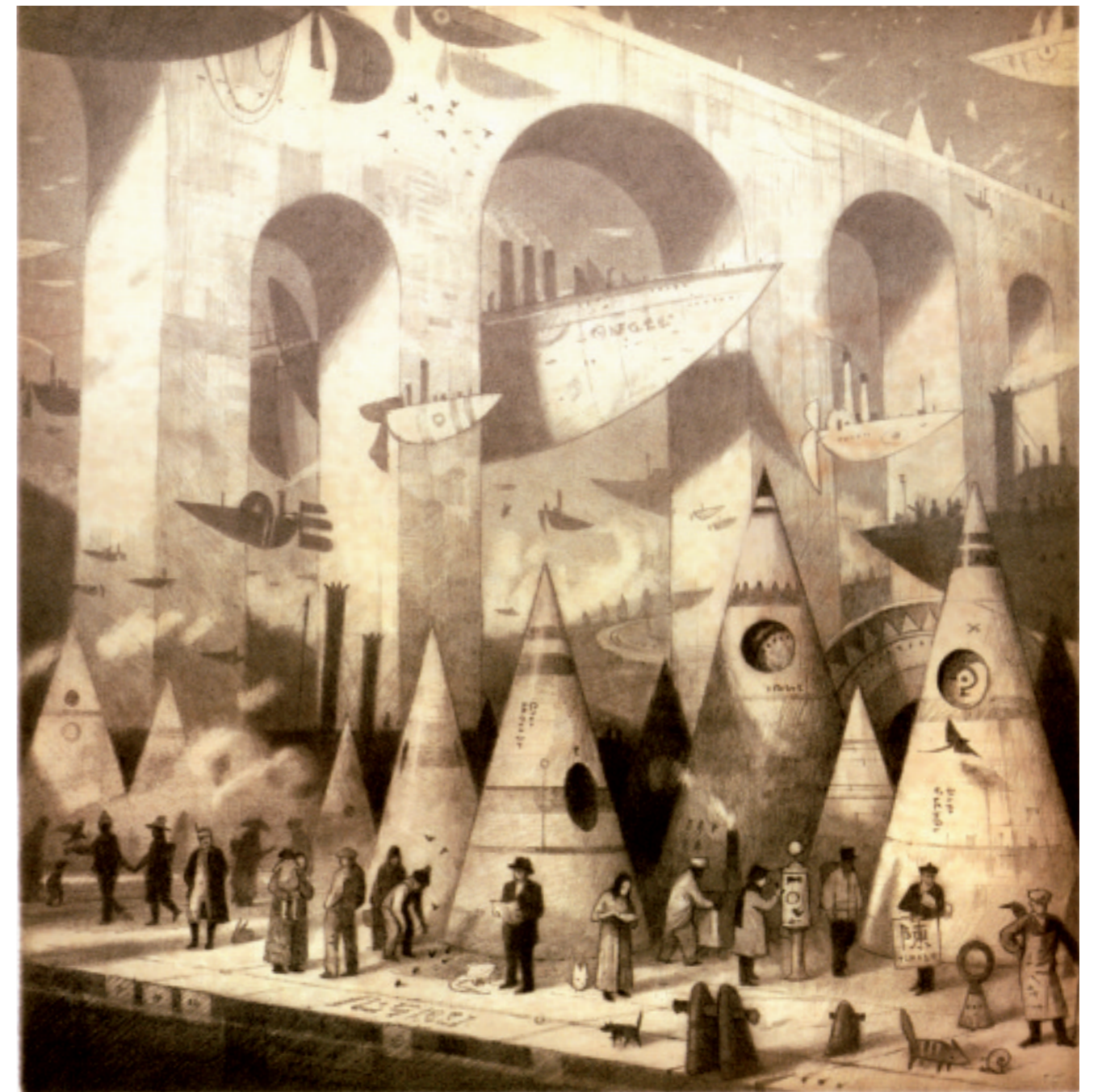
lovande projekt. Men mitt hjärta tillhör framför allt de illustrerade böckerna och jag arbetar med några nya idéer, ännu på tidiga stadier, där jag prövar intressanta kombinationer mellan ord och bilder, och en aningen annorlunda målarstil.

På senaste tiden har jag blivit alltmer intresserad av teman kring mellan-mänskliga relationer, tidigare låg mitt fokus på relationen mellan individen och miljön, och på ensamresenärers utfärder.

Det är verkligen en fördel att vara både författare och illustratör, eftersom jag när som helst kan ändra båda sidor av ekvationen, utan att känna mig oartig eller oansvarig mot någon annan författare. Jag kan också tillåta mig att göra misstag, till och med överge eller helt skriva om en berättelse som jag inte tycker fungerar. Det är svårt att göra det när en annan författare/konstnär har anförtrött sitt verk åt dig.

Shaun Tan

Bild ur Shaun Tans *ANKOMSTEN*, Kabusa böcker 2011

BRITT

(1933–2011)

Foto Cecilia Medin

När jag besökte Britt på Stockholms sjukhem en vecka innan hon dog, pratade vi länge om framtiden, om allt som fanns kvar att göra inom och utom Den hemliga trädgården. Kanske en skrift om latinamerikansk/brasiliansk barnlitteratur, kanske starta ett nytt barnboks-förlag.

Det var alltså som vanligt, vi åt Britts favoritchevräs (rullad i aska) och drack spansk konjak, vi pratade om utvecklingen i Egypten och vilka böcker vi höll på att läsa och Britt visade stolt upp sin nya läsplatta.

Britt dog som hon levde; nyfiken och intresserad av allt nytt, livsbejakande, omtänksam, rolig, kunnig och kritisk. Det är svårt att tänka sig livet utan Britt.

Vem ska vi nu fråga till råds när det gäller världens barnlitteratur, vem ska vi be skriva

den där insiktsfulla översiktsartikeln om de palestinska barnens situation? Och vem ska vi ta en campari med före lunch på barnboks-mässan i Bologna?

IBBY-bladet har samlat några personliga röster från olika delar av världen för att hylla minnet av en vän och kollega som betytt så ofantligt mycket för ökad kunskap om barnlitteraturen och barns villkor i Latinamerika, Mellanöstern, Afrika och i Sverige.

Och ni som till Britts minne vill stödja läsfrämjande arbete bland barn i Latinamerika, kan bidra till den stipendiefond i Britts namn som upprättats av IBBY. Pg 55 77 87-9

Sven Hallonsten

Foto Atti Brinkmann

Ana Maria Machado, Brasilien

THANKS TO AND A TOAST FOR BRITT

I first met Britt Isaksson in Bologna, in the beginning of the 80's, when she interviewed me for the radio. I was immediately impressed by her intelligence, her human warmth, her strong personality.

But I couldn't then imagine how good a friendship we would develop in the following years. Nor could I then measure the good consequences our meeting would have, in helping Brazilian children's books become known in Europe – especially in the Nordic countries.

BRITT MADE US AND LATIN AMERICA LESS INVISIBLE

She always kept in touch with all of us, Latin American book people who worked for children. She spoke enthusiastically about our work and introduced us to journalists, librarians, publishers, booksellers, critics and children's books experts in general.

In 1986, she helped to organize a very good and fruitful seminar in Stockholm, where we could discuss our work and get to know lots of people. Through Britt, we met other specialists and made good friends in Scandinavia. From there, our work could irradiate to other European countries.

In other words, she helped us to become less invisible. In doing so, all the while, she never patronized our work, but always respected it. To her ears, what we had to say deserved to be heard. To her eyes, we never were those poor underdeveloped people in need of some help, but professional people worthy of attention.

We will never be able to thank her enough for this view. It made all the difference.

LIFE CELEBRATOR IN WARM COLOURS

Besides the recognition, I would also like to stress how sad I am at the loss of a very good friend. Britt soon learned Spanish (and some Portuguese) and was able to translate my work, and I also thank her for it.

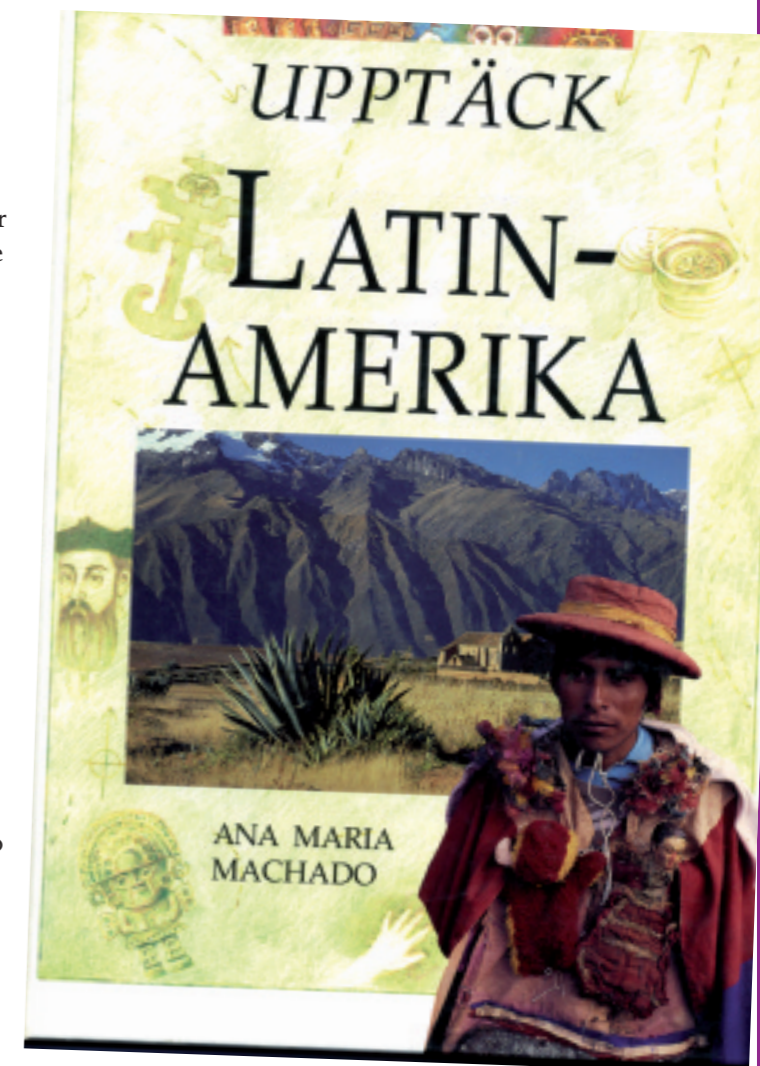
I will miss her very much indeed and I'll always remember her understanding, her generous friendship and her quality as life celebrator. She enjoyed organizing lunches and dinners in Bologna and elsewhere, where Nordic and Latin friends were happy to eat, drink and be merry, side by side, year after year.

Coming from such a cold country, she dressed in warm colours, liked Latin music and food, knew how to

appreciate our sense of time and improvisation. When she travelled, she often had candles and flowers in her hotel room, making it an echo of her lovely home in Stockholm, where I and my husband spent a few days, in the middle of beautiful handcraft and design objects, by a wall covered with a magnificent painting on kraft paper – always a reminder that things don't need to be rich in order to be beautiful.

In saying goodbye to her, I feel like praying in thanks for her friendship – and making a toast at the same time.

Ana Maria Machado

Upptäck Latinamerika (Exploration into Latin America).

Ana Maria Machados faktabok för barn och unga översattes av Britt Isaksson och kom på Hjulets förlag 1995.

Carmen Diana Dearden, Venezuela

BRITT AND THE WONDERFUL JACKET

We owe many things to Britt Isaksson. I first met her more than twenty five years ago, when she had translated my book *The Streets are Free* for Raben & Sjögren and she came to Venezuela to film Banco del Libro's La Urbina Library in the densely populated Petare barrio, where the story takes place.

Because of that trip, Britt got the Sweden's Children Book Club and SIDA to sponsor a network of 20 mini libraries around La Urbina, libraries that made a great difference to the people of the community. Bruno Renaud, Director of La Urbina at that time, will never forget her solidarity.

SOLIDARITY

It was also thanks in a great part to Britt's solidarity with Latin America, and the Nordic countries support

that I was elected president of IBBY in the Sevilla Congress of 1994.

ADVENTURE

I admired her sense of adventure. In spite of many dire predictions from some of her Banco del Libro friends she took off into the desert land of the Wayu Indians in the northwest of Venezuela, in a rattling old bus; and came back safe and sound, laughing and full of stories.

GENEROSITY

I admired her generosity and warmth: always willing to do things for others. My son Alex, his wife and children have never forgotten the time they spent with her in her house in Malaga, where for so many years she and the Swedish Children's Book Club had met to discuss books. I have a wonderful jacket which she took off and gave me in Stockholm during the ALMA celebrations in 2007, simply because I said it was beautiful.

VITALITY

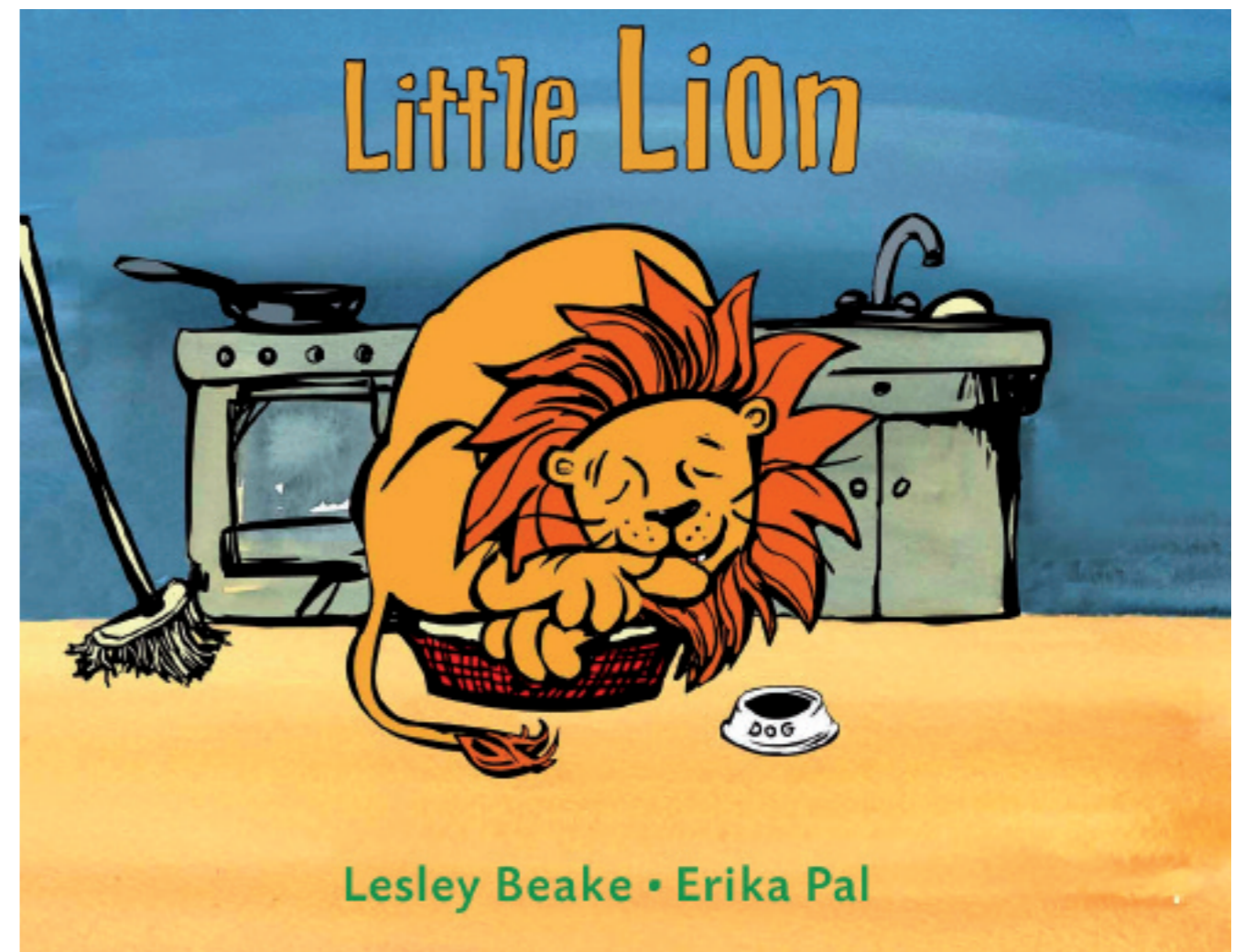
I admired her enormous gift for life, which embraced her family, her friends from all over the world, good food and drink, and nature in all its forms.

The last time I saw her was in Santiago de Compostela last September, already battling her cancer, wearing a rakish hat and enjoying every minute of every ceremony and ready to take off to new adventures wherever the wind and her whim took her.

LIGHT

One of the mini libraries in Petare is called *La Bombilla*, which means light bulb, and, like Britt, it keeps shining its light on the many people who get close to it. Britt's light will never go out.

Carmen Diana Dearden

Lesley Beakes nya bilderbok *Little Lion* med illustrationer av Erika Pal kommer ut senare i år på Frances Lincoln i England. Kommer på svenska i november (Hjulet). Det skulle Britt ha gillat, säger Lesley Beake i en kommentar.

Lesley Beake, South Africa

BRITT WAS LIKE THAT

I am writing these words with a glass of wine at my elbow. It is a glass that Britt gave me when she stayed with me in Cape Town a couple of years ago, one of a pair, and it is charged with good South African wine.

Once we drank from both of them, on the evening when the young man arrived with the flowers as a thank you for something ... and stayed ... and stayed until good manners forced me to ask him to join us for supper - which was two baked potatoes. He was enjoying her company and she his. We ate our two-thirds of a potato each (doubtless with some accompaniment) and then he left. It was late.

'Now,' said Britt, pulling out a notebook, 'you were talking about the change in children's literature in South Africa in the eighties ...'

I RAISE MY GLASS TO YOU

Britt was like that. Children and their reading was her obsession and her fierce support of my own writing

her gift to me. I first met her when a mutual friend (Jay Heale) phoned me.

'I've got two Scandinavian ladies coming,' he said, slightly panicked, 'and I don't know what to do with them.' So they came for lunch (I had no idea I was entertaining such luminaries of the Swedish book scene - Birgitta Fransson was the other lady.)

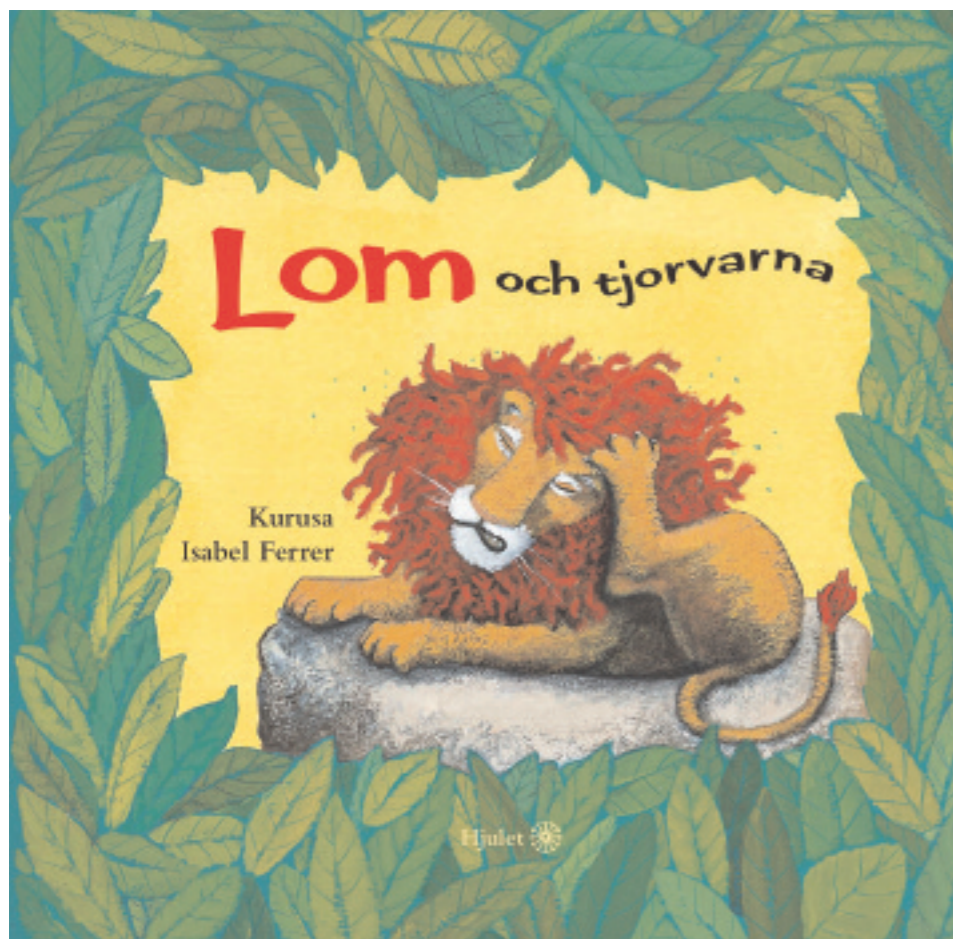
I had no idea they would both become friends and that I would travel to Sweden (twice) as a result. I served my notorious Mediterranean fish casserole. (I'm sure Britt ate it again with me over the years.) We had South African wine, in some quantity.

After Jay left, Britt took out her notebook. 'Now ...' she said, 'to go back to what you were saying about the change in reading patterns in children since the first democratic elections ...'

Britt, I miss you. I salute you. I raise my glass to you! I wish you still were among us.

Go well.

Lesley

Lom och tiorvarna av Kurusa (Carmen Diana Dearden) var den sista bok som Britt Isaksson översatte för Hjulets förlag. Den utkommer under våren 2011. Britt översatte också Kurusas första bok på svenska *Vi vill ha en lekplats*, (The Streets are free) Rabén&Sjögren 1982.

Jehan Helou, Palestine

PALESTINIAN MEMORIES WITH BRITT

Though we never met before, Britt and I soon became friends at 28th IBBY Congress in Basel 2002; the common issues of justice, cultural diversity, children books paved the ground!

Britt, Ulla Lundberg and Birgitta Fransson and others from SBBY expressed great enthusiasm to support Palestinian membership in IBBY. It was heartwarming when Britt asked me at the General Assembly session, apt to discuss our membership "come sit with us, we are your family"!

Such warmth and concern was again manifested when Britt came to Palestine. She was very aggravated to observe the oppression and suffering of Palestinians caused by Israeli occupation. However, Britt soon caught the zealous spirit of our children and youth, their keenness on learning and their aspiration for freedom and transformation and was very pleased.

Britt was as usual dynamic, inquisitive, in her goal to report on children literature in Palestine. We were

happy to see her feeling at home, adapting to the difficult situation and enjoying the Palestinian cuisine.

I was very pleased to see her last in Santiago de Compostela during the IBBY Congress 2010. I did not know about her illness, though I saw that she lost weight and was using a cane. We went together to the Municipality reception where we had to use high stairs; there was no seating arrangement, only few seats were available while the reception was lengthy.

I begged her to sit down, as most of us were getting tired, she obstinately refused while I sat on one of the chairs; Britt wanted to be strong till the very end!

Britt will be very much missed by her friends in Palestine and by PBBY; she was a great friend to the Palestinian People

Jehan Helou

Liz Page, IBBY Basel

SHE MADE THINGS HAPPEN

Britt was a committed person loyal to the IBBY mission and ideals. She travelled widely and was an adventurer. It was a dark and stormy night one time we had dinner together. We had very loosely arranged to meet in front of the church at 7pm in the centre of the small town of Trinidad in middle of Cuba. And we did!

This is what Britt did: she went out and made things happen. She rose to every challenge put to her and had seemingly inexhaustible energy – always with her innate sense of humour.

Britt attended many IBBY congresses around the world and always participated fully. The recent congress in Santiago de Compostela was no exception and when I asked her to leap in to chair a round table for Julinda Abu Nasr from Lebanon who had to cancel at the last moment, she leapt the very next day!

I hope that she enjoyed it as much as she enjoyed everything else during her long and eventful life!

Liz Page

Foto Världsbiblioteket

Britt served on the IBBY Executive Committee from 1992 until 1996.

From 1994 to 1996 she served as IBBY Vice President. She was the IBBY-Asahi Reading Promotion Award Jury Chair for the 1994, 1995, 1996 and 1997 Awards.

Between 1992 and 1994 Britt was chair of the Regional Conferences Subcommittee, where she promoted IBBY regional conferences and meetings.

Bild ur *Kwela Jamela, Afrikas drottning* (Hjulet 1999). Britt Isaksson har översatt de flesta av Niki Dalys böcker som kommit på svenska. Alla Kwela Jamelaböckerna, *Regndansen, Flyg, örn flyg* osv. Senast *Peters Pusskalas* (No kisses for Bernard), som gavs ut av Hjulet i början av 2011.

Niki Daly, South Africa

BRITT WILL NEVER FADE FROM MY MEMORY

I send my condolences to Britt's family and friends, who I imagine will all miss her terribly. I count myself as a friend (although situated far away in the South) because I met Britt on a few occasions and liked her very much. Who would not?

She was a very vital woman with a twinkle in her eye and a winning smile. I do remember sitting next to her at a dinner party when I visited Sweden in October 2007, and how much fun it was to chat to her – someone who felt passionate about children's books and the part they play in bringing a bigger world to children.

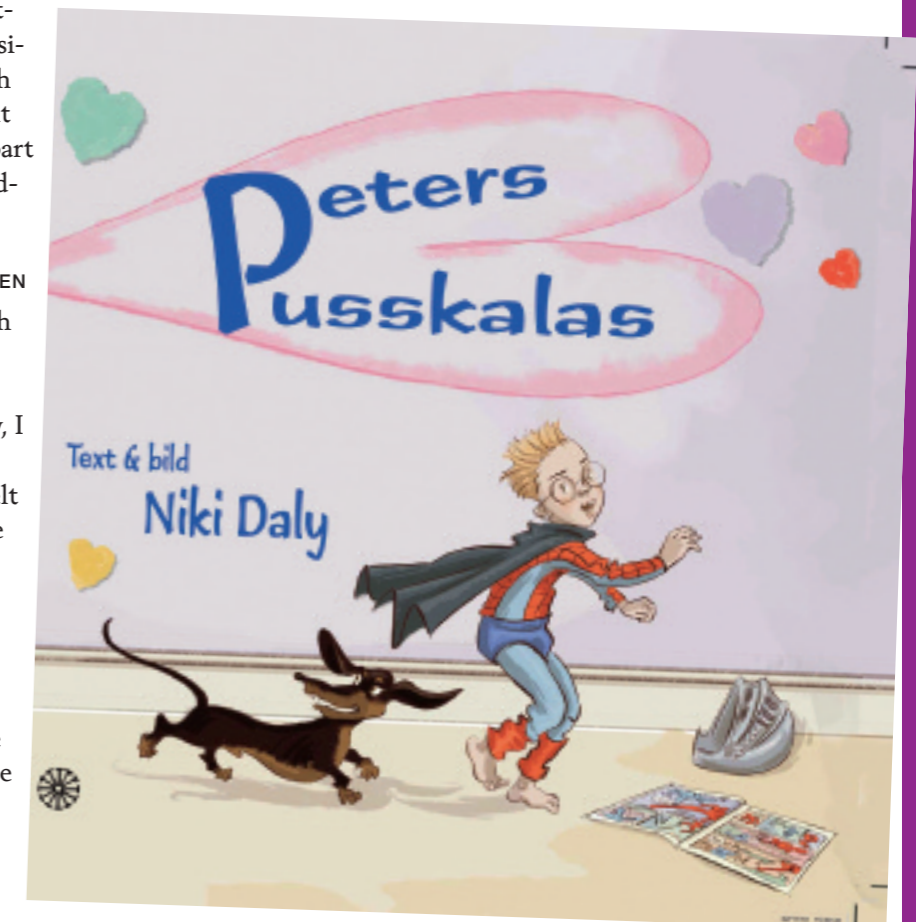
SHE BROUGHT JAMELA TO SWEDISH CHILDREN. Indeed, through Britt's translations, Swedish children were introduced to Jamela – who lived a life so different from theirs, and yet shared much with the universal child. Sadly, I could not read her translations, but I know that she had a musical ear, like mine, and felt sure that she brought music to the language she used in the Jamela Books.

I also bumped into Britt a few times when she visited my home town - Cape Town, and always felt that she fitted comfortably into a South African social and natural environment – always looking more tanned than me, seeming to be getting more

out of being in Cape Town than anyone else!

I miss her already as a colleague and supporter of my work. I miss her not being a living part of my world. But someone like Britt will never fade from my memory. Thank you, dear Britt.

Niki Daly

Jay Heale, South Africa

I THINK SHE LOVED EVERYONE – AND THE WORLD OF BOOKS

I have known Britt as long as I have known IBBY. We met at my first ever IBBY Congress in Nicosia, Cyprus in 1984. I was a complete stranger to everyone – and most of them were speaking Greek! But IBBY people share a common love of books and children. I soon made many friends and Britt was one of them. That's 27 years ago!

SINGLE-MINDED IN PROMOTING CHILDREN'S LITERATURE

Since then, we met at IBBY Congresses around the world, at Executive meetings in Bologna and elsewhere, in South Africa (often at the Cape Town Book Fair). I have been hugely fortunate in my world travelling but I happened to mention that I had never been to Sweden. That resulted in Britt inviting me to attend

(and work long hours!) at the Gothenburg Book Fair in 2010.

After that, I had a day in Stockholm, where Lesley Beake and myself had the privilege of a day with Britt including a glorious, shrimp-filled lunch. I did not know that this would be our last time together.

Britt was single-minded in promoting the best of children's literature. As president of IBBY Sweden, she proved a staunch friend to South Africa. She must have had hundreds of friends, yet somehow she had the gift of making you feel that you were special. I had spoken passionately about the value of reading during one presentation at Gothenburg. As I came down from the platform, Britt hugged me and said, "Jay, I love you."

I think she loved everyone – and the world of books.

Jay Heale

LEVNADSKONSTNÄREN BRITT

Det var på Capri, San Michele i oktober förra året. Britt jobbade flitigt med översättning av en bilderbok till Hjulet och att få klart ett manus om Bishop Hill.

Jag hade fått förtroendet att vara Britts leverantör av livets dagliga nödtröft: bröd, potatis, gorgonzola och vin.

Men en sak vågade jag inte ta ansvar för: **Grappan** (som ju kan vara gudagott eller bara smaka malmedel). Många kvällar åt vi tillsammans i våra olika "hem" på San Michele. Var än vi var trollade Britt elegant fram sitt utsökt smäckra lilla speciella grappaglas ur väskan, höll upp ur sin medhavda flaska och njöt synbart av den klara drycken.

Ulla Forsén

Britt Isaksson på podiet på Bokmässan i Göteborg i ett av de många seminarier hon ledde.

Denna gång i ett samtal med Elieshi Lema från Tanzania. Foto Världsbiblioteket

JAG LÄRDE MIG MYCKET AV BRITT

Vi möttes i vårt engagemang för barnlitteraturen och framförallt den från Latinamerika. Utbildningsradion (dvs. Britt) och Stockholms stadsbibliotek (dvs. jag) ordnade i april 1986 ett tredagarsseminarium om latinamerikansk barnlitteratur. Det blev ett möte mellan latinamerikanska författare och invandrare – även exilförfattare – och svenska förläggare, författare, bibliotekarier och lärare, ett möte som gav många ringar på vattnet.

Fler latinamerikanska barnböcker översattes och gavs ut på svenska, nya kanaler skapades för biblioteken och skolorna att köpa in originallitteratur till invandrarbarnen. Kontakter knöts, nätverk skapades. Än idag träffar jag människor som talar entusiastiskt om detta seminarium.

Veckan före besökte Britt och jag barnboksmässan i Bologna, där vi träffade fyra av de latinamerikaner som skulle medverka i seminariet, och tillsammans finslipade vi programmet. Det var barnboksförfattarinnan Ana Maria Machado från Brasilien och tre kändisar från det år 2007 ALMA-pris-belönade Banco del Libro i Venezuela, nämligen barfotabibliotekarien Bruno från boken *Vi vill ha en lekplats!*, samma boks illustratör Monika Doppert och författarinnan Kurusa alias Carmen Diana Dearden. Britt hade översatt boken till svenska.

Britt Isaksson var en ivrig resenär, ständigt läsande. Här på en av sina sista resor. Riga, Estland i augusti 2010. Foto Britta Dreborg

Britts mångåriga arbete i IBBY blev en plattform för hennes internationella barnboksarbete. Från min tid i Svenska IBBY minns jag hur Britts idé om en vandrande barnboksutställning förverkligades. Utställningen med svenska barnboksillustrationer i original besökte många länder, först i Latinamerika, där utställningen kompletterades med svenska barnböcker översatta till spanska, böcker som lämnades kvar som gåva i varje land vi besökte.

Olika svenska kulturarbetare följde med, seminarier, workshops ledde till ett ökat barnkulturutbyte. Britt och jag var båda med till det första utställningslandet, Mexiko. Och vad gjorde Britt, när den långa arbetsdagen på mässan var slut? Jo, hon vandrade genom otäckta mörka gator till svenskperuanska Emely som gav henne privatlektioner i spanska! Nästan varje kväll!

Britt var mycket professionell. Outtröttligt målmedveten, nyfiken, mångspråkig, snabbläsande och kreativ. Det var en förmån att få jobba ihop med Britt. Man växte litet själv på samma gång. Och lärde sig enormt mycket.

Britt var positiv, generös och närvarande. Inte underligt att hon fick så många, många vänner över hela världen. Britt behövde inga kurser i positivt tänkande.

Britta Dreborg

INTRODUKTÖREN, INSPIRATÖREN, LÄSFRÄMJAREN BRITT

En av många minnesvärda konferenser och seminarier Britt Isaksson arrangerat och/eller medverkat i ägde rum på Etnografiska museet i slutet av 80-talet och handlade om latinamerikansk barnlitteratur. Här fick vi lyssna på författare som Ana Maria Machado, Brasilien, och för första gången höra talas om Banco del Libros verksamhet i Venezuela och förlaget Ekaré, vars bilderbok *Vi vill ha en lekplats* av Carmen Diana Dearden –Kurusa – översatts av Britt.

Det var en märklig och stark upplevelse när bibliotekarien Bruno från boken steg fram livs levande och talade på sitt milda och bestämda sätt om barnens rätt.

När Världsbiblioteket i Solidaritetshuset, Stockholm, för 10 år sedan startade en webbplats för världslitteratur, www.macondo.nu, bad vi Britt skriva presentationer av barn- och ungdomsboksförfattare och deras översatta böcker från Latinamerika, Afrika, Asien och Mellanöstern. Hon gjorde det, men ville också förmedla större sammanhang och mer komplexa bilder, så hon fortsatte skriva om utvecklingen av olika genrer, om barnboksbranschen i de enskilda länderna, om spännande författare som ännu inte översatts osv.

BRITT OCH NYCKELBARNEN I SKÄRHOLMEN

I slutet av 60-talet flyttade vår familj in i ett nybyggt radhus i Sättra, vackert beläget på en äng vid Mälaren. Runt omkring byggdes hundratals identiska radhus och i en vidare cirkel tusentals höghus. Mot söder nådde husen Skärholmen Centrum där affärslokaler växte fram i rasande fart.

Morgnar och kvällar ringlade vuxna människor till den nya tunnelbanan för att ta sig till sina arbeten. Kvar bland husen och byggställningarna fanns barnen. Daghemmen räckte inte till och fritidshemmen ännu mindre. Vad gjorde barnen på dagarna?

Ja de vimlade runt bland affärer och tittade på byggen och när ett nytt bibliotek öppnade vällde de in där för att värma sig. Och det var tur för dem för där fanns

Introduktionen fick rubriken *Den hemliga trädgården*.

Den hemliga trädgården blev också namnet på det nätverk som bildades av Världsbiblioteket och en rad andra institutioner och organisationer i syfte att verka för kunskapsspridning och fler översättningar. Vi gav ut en skriftserie med samma namn som distribuerades gratis på bokmässor och till skolor och bibliotek.

Den senaste, *Den hemliga trädgården 4. Afrika* gavs ut i samband med satsningen Barn Afrika 2010, på bokmässan i Göteborg.

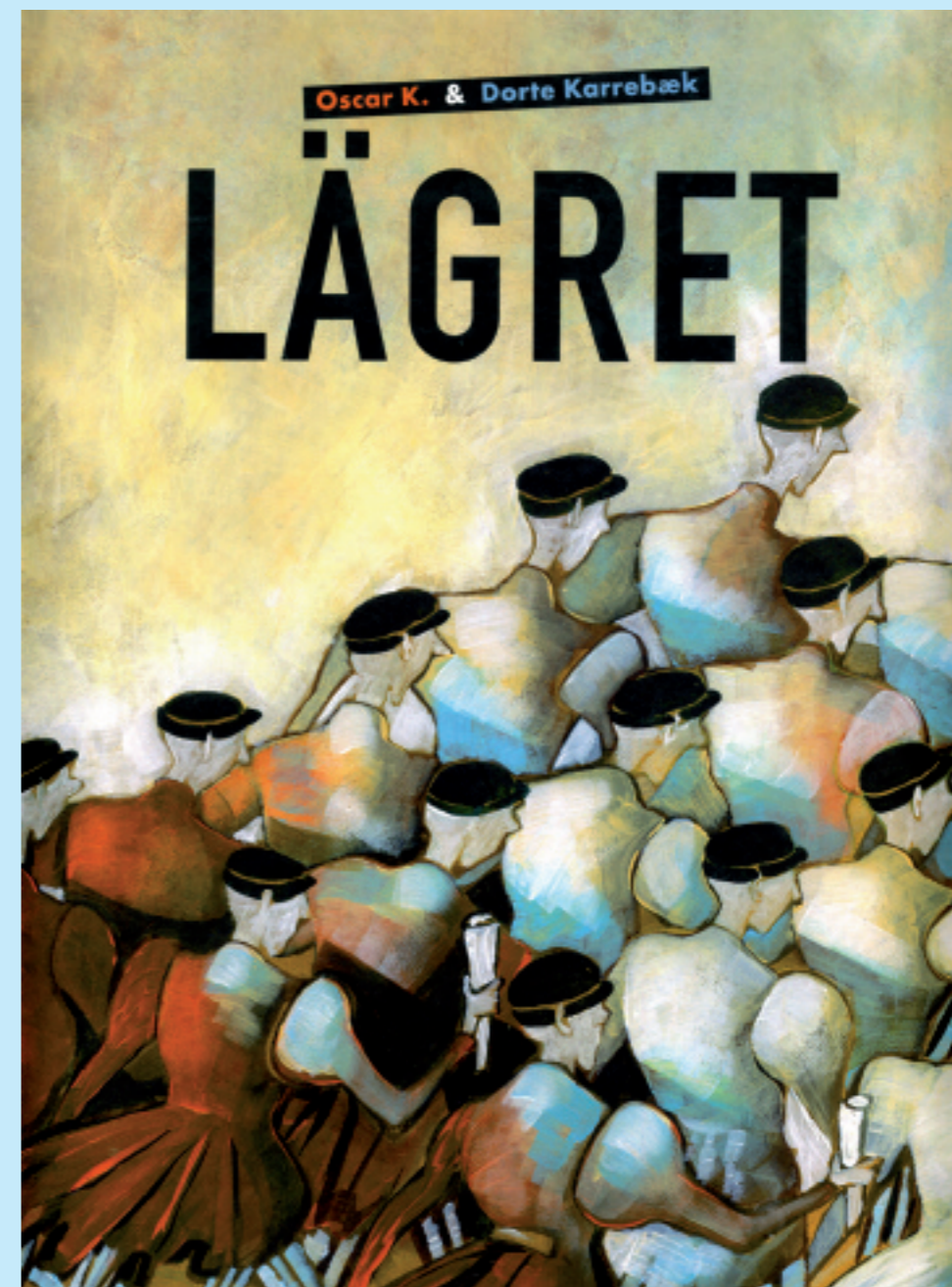
Läs Britts texter på macondo.nu/barn.htm. Där finns också skrifterna, med Britts artiklar, att ladda ner och länkar till filmer med några av seminarierna som Britt höll i på bokmässan.

Britt Isakssons betydelse som kunnig introduktör, generös inspiratör och läsfrämjare kan inte överskattas och hennes verk lever vidare. *Maria Bergstrand*

Britt Isaksson, chef för en stor och ny barnavdelning. Hon hade fullt upp med att trimma in den, och annat klämde hon också in på arbetstid (tex konstinköpen till Huddinge sjukhus). Men hon såg barnen, och såg till att de hittade till böckerna och fann sig tillrätta. Hon ordnade lite extrapersonal och jag tror till och med att hon ordnade mellanmål.

I pressen sa hon att det var skandal att nya stadsdelar byggdes utan att barnomsorgen var tryggad och jag minns att jag kände mig stolt över att bo i ett samhälle där någon brydde sig och sa ifrån.

Att det ofta blev kaotiskt med så många nyckelbarn på bibblan är lätt att förstå, och Britt stannade inte så länge. Men hon hade anslagit en ton som skulle leva vidare. *Annika Holm*

BARNDOMEN SOM KONCENTRATIONS-LÄGER

Annika Holm har läst en ny omdiskuterad dansk bilderbok och funderar kring ämnesval, reaktioner, det danska barnboksmanifestet och distributionsvägar för den annorlunda barnboken.

En ny bok av Oskar K (Ole Dalgaard) och Dorte Karrebæk har kommit ut i år, samtidigt i Danmark och Sverige. *Lägret* heter den och är enligt baksidestexten "en allåldersbok om att byta en verklighet mot en annan och försöka finna sig tillrätta under radikalt annorlunda omständigheter."

I Danmark, där upphovsmännen är välkända och

lever i centrum av en viktig barnboksdebatt har boken fått goda recensioner och redan vunnit första pris, 100 000 kronor, i Kulturministeriets bilderbokspristävling.

I Sverige har den mötts med lika delar förfäran, förvirring och förtjusning:

Förfäran: Får man berätta för barn om Auschwitz? ©

Kan man jämföra barndomen i allmänhet med utrotningläger?

Förvirring: Är detta en barnbok? Den ser ut som en bilderbok, men? Ska den verkligen stå bland småbarnsböckerna på biblioteket? Men var ska den annars stå?

Förtjusning : Detta är konst och kvalitet. Bilderna är märkligt vackra och avancerade och texten poetisk och mångtydig.

Dagens Nyheters kultursida sätter resolut upp *Lägret* på sin veckolista över bästaböcker, mitt ibland biografier, romaner, reportageböcker och avhandlingar. Där är aldrig barnböcker med så detta är alltså en vuxenbok. Men å andra sidan: boken recenserades häromveckan på barnbokssidan.

Frågan är varför vi är så kategorifixerade i det här landet. Allåldersbok står det ju i förlagets text på baksidan. Men vad gör man med en allåldersbok? Hur hittar man den, för det första? På biblioteket? I bokhandeln?

En tidigare bok av Oskar K och Dorte Karrebaek kom ut på svenska för två år sedan tack vare samma nytänkande förlag som nu ger ut *Lägret*, *Daidalos* i Göteborg. *Idiot* handlar om en mycket trött mamma som efter ett långt liv med sin utvecklingsstörde son på sista uppslaget tar honom med sig i döden.

Barnamord, inte heller det ett lätthanterligt tema i vårt land där barnboksmarknaden idag är så bästsäljarinriktad och så åldersuppdelad.

Idiot passar definitivt inte i bibliotekens backar

med bilderböcker, och eftersom den ser ut som en bilderbok passar den inte bland böckerna för äldre som är mindre till formatet och är mycket mer textrika.

Ja vad gör vi med böcker som *Idiot* och *Lägret*? (Det finns liknande "besvärliga" böcker från Norge som handlar om misshandel och död). Författarna har hemma i Danmark varit med om att göra ett barnboksmanifest. De utmanar inte bara ämnesval och tilltalet till läsaren utan också distributionsvägarna. Det kan inte bara vara skolor och barnbibliotek och farföräldrar som ska köpa barnböcker, vi måste hitta andra vägar så att vi kan göra de böcker som vi verkligen vill göra.

Böcker som inte behöver förstås av varje läsare men väcka lusten att förstå. Böcker som inte är anpassade till att kunna läsas av alla barn utan av dem som är intresserade av det som just den boken handlar om.

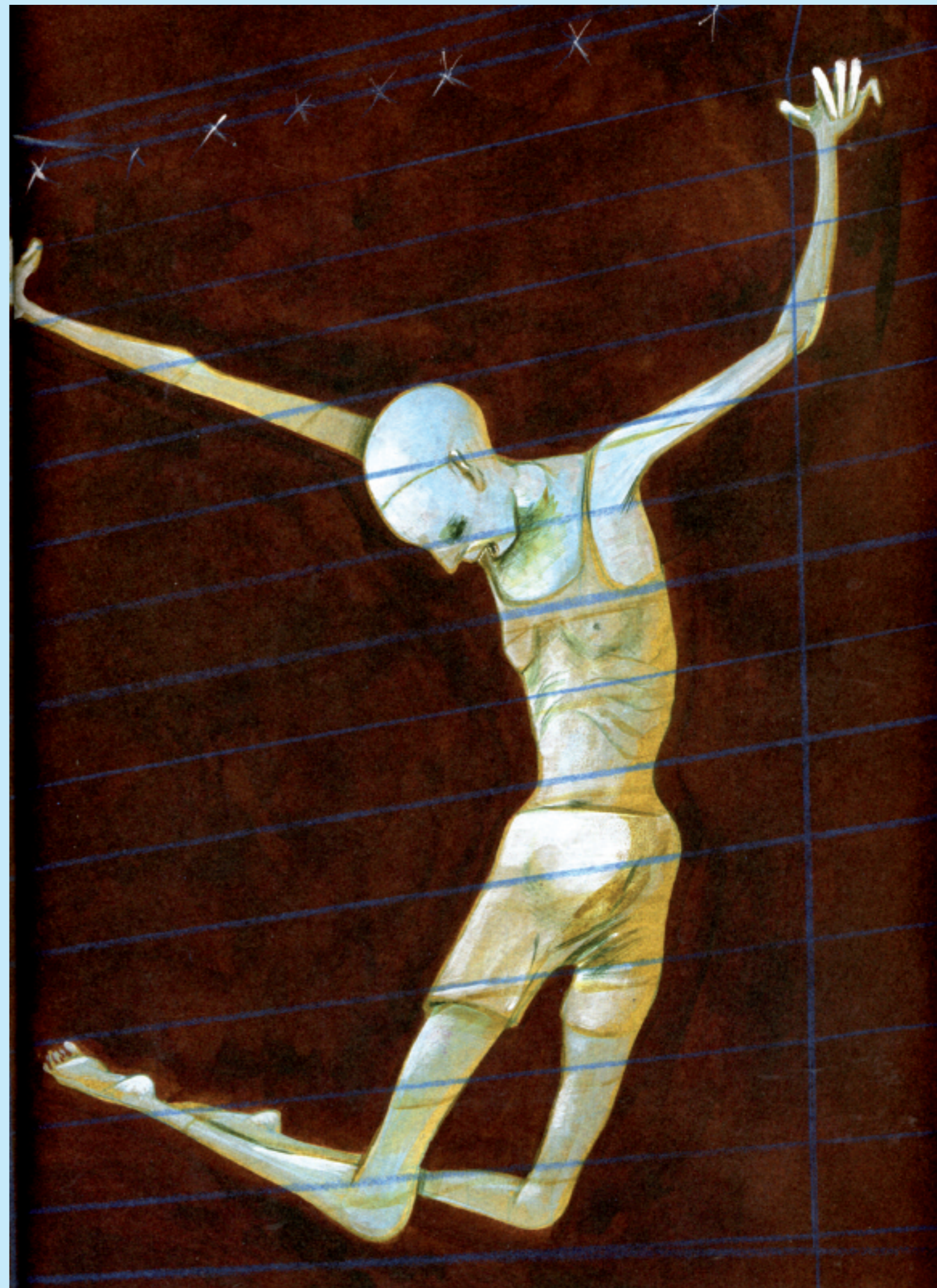
Det finns människor som upplevt eller upplever barndomen som ett fängelse. Kanske finner de tröst i *Lägret*. Kanske tycker de att det är stötande med parallellen barndomens plåga och Auschwitz. En förmäten jämförelse?

Jag måste tillstå att jag tänkt den tanken, men jag är glad över att boken finns. Måtte den inte glömmas bort och gömmas undan utan hamna bland allåldersböcker på väl synlig plats i bokhandel och på bibliotek.

Och kanske bidrar listningen i DN till en efterfrågan som får också tveksamma bibliotek att köpa in boken. Hoppas det!

Annika Holm

Bilderna (och texten) i Oscar Ks och Dorte Karrebaecks *Lägret* har mötts med förfäran, förvirring och förtjusning. Läs och döm själva!

International Board on Books for Young People
Ansvarig utgivare och redaktör Sven Hallonsten
Formgivning Eva Alge
Redaktionsråd Annika Holm
Tryckt hos CM-digital Tryck, Stockholm,
mars 2011
www.ibby.se

Ulla Forsén, ordförande. *Invald 2010*
Plantagegatan 15, 413 05 Göteborg
Mobil 070 83 43 503
E-post uforsen@gmail.com

Sven Hallonsten, vice ordförande
redaktör iBBY-bladet. *Invald 2007*
Nackagatan 14, 116 47 Stockholm
Tel bostad 08 - 64 32 858
Mobil 0707 35 34 97
E-post hallonsven@gmail.com

Gertrud Widerberg, sekreterare *Invald 2009*
Linnebacka 20, 457 95 Grebbestad
Tel arb 031- 368 33 19
Mobil 0702 44 12 34
E-post gertrud.widerberg@kultur.goteborg.se

Pia Cronholm, kassör, medlemsregister. *Invald 2010*
Tideliugatan 27, 118 69 Stockholm
Tel bostad 08- 644 86 44
E-post pia.cronholm@gmail.com

Birgitta Alm, adjungerad sen 2009. *Invald 2010*
Olympiavägen 38, 122 40 Enskede
Tel bostad 08- 648 91 47
Mobil 073 210 78 49
E-post bia.alm@glocalnet.net

Gallie Eng, *Invald 2010*
Lövholsvägen 19, 117 65 Stockholm
Mobil 070 66 183 77
E-post gallie.eng@gmail.com

Mats Kempe, rapportör Bookbird. *Invald 2009*
Sjövägen 8, 136 49 Haninge
Mobil 0762 19 58 22
E-post mats.kempe@solidaritetshuset.se

Katarina Kuick, *Invald 2009*
Larsbodavägen 36, 123 41 Farsta
Mobil 0706 80 57 53
E-post katarina.kuick@bredband.net

Andrea Räder, ansvarig hemsidan. *Invald 2010*
Göteborgsgatan 6B, 411 34 Göteborg
E-post andrea@andrea.nu

Revisor Lena Widerberg
E-post widerberg@auktionskompaniet.com

E-post till IBBY Sverige info@ibby.se
Hemsida www.ibby.se
Plusgiro 55 77 87 - 9 Årsavgift enskild 200 kr,
bibliotek, organisationer 400 kr

OMSLAGET: Bild av barnbokskonstnären
Piet Grobler, gjord speciellt för IBBY-bladet
som en hyllning till Britt Isaksson.

Foto Annika Lissenko

GULLIVERPRISET 2011 till Lena Lundgren, utvecklingsledare för barn- och ungdoms- verksamhet vid Regionbibliotek Stockholm

Motivering:

Lena Lundgren har i åtskilliga decennier personifierat den svenska barnbiblioteksutvecklingen. Med en aldrig sinande kraft, präglad av entusiasm, envishet och en sällsynt känsla för kvalitet, har hon bidragit till att öka kunskapen om barn- och ungdomslitteratur i stora förmedlargrupper under lång tid.

Lena Lundgren har utträttat imponerande mycket. Hon har bland annat undersökt hur barn frågar på Biblioteket, hur Barnkonventionen kan omsättas i praktiskt biblioteksarbete. Vi har henne att tacka för att barnnämnesorden utvecklats och att Barnboksinstitutets Bokprovning finns.

Hennes livsverk präglas av dådkraft, sardonsk humor, stabilitet, pålitlighet, integritet och intelligens.

Lena Lundgren är en utomordentligt värdig mottagare av årets Gulliverpris.

Priset är instiftat av IBBY Sverige (International Board on Books for Young People) och har delats ut sedan 1969. Det går till någon som genom sin verksamhet bidragit till att öka förståelsen för barn- och ungdomsboken. Pristagaren utses av en kommitté som består av representanter för Svenska barnboksinstitutet, Svenska förläggareföreningen, Svenska bokhandlarföreningen, Svenska tecknare, Sveriges författarförbund, Sveriges radio/ UR och IBBY Sverige. Priset består av ett diplom tecknat av Eva Eriksson samt en penningssumma.

Gulliverpriset delas ut på IBBY Sveriges årsmöte 15 mars 2011.

Lokal: Barnbokhandeln Bokspindel, Hälsingegatan 1, Stockholm

ALMA 2011

Dags igen. För nionde gången.
Tisdagen den 29 mars ställer sig ALMA-juryns ordförande Larry Lempert i talarstolen i Vimmerby för att meddela vem eller vilka man vaskat fram bland de 175 nominerade från mer än 60 länder. Evenemanget kan också beskådas på barnboksmässan i Bologna, dit det hela sänds per länk.
Ibby Sverige har nominerat Lennart Helsing och Véronique Tadjó från Elfenbenskusten.

TRIBUTE TO BRITT

Piet Grobler som gjort den vackra omslagsbilden som en hyllning till Britt Isaksson skriver så här i en kommentar:

"I think back and remember the impression she made on me at Santiago with her black hat and walking stick; a strong woman with class. I thought the hat had to be in that picture... and then of course she had to leave by bird and it had to be birds paying tribute."

Observerat!

IBBY Sverige ÅRSMÖTE

Tisdagen den 15 mars kl. 18.30 i Bokspindelns lokaler, Hälsingegatan 1, Stockholm.

Utdelning av Gulliverpriset till Lena Lundgren.

Ylva Mårtens, Sveriges radio berättar om *Barnens romanpris* och vilka som nominerats till 2011 års pris.

Nina Suatan och Helena Eriksson Berhan visar oss vägen genom Bokspindelns nät.

Lättare förtäring till självkostnadspris.

Anmälan till Birgitta Alm 0732 107 849, bia.alm@glocalnet.net

HONOUR LIST 2010

Vartannat år producerar IBBY centralt en urvalskatalog med "outstanding, recently published books, honouring writers, illustrators and translators". Det är en ymnig källa att ösa ur för den som vill botanisera i medlemsländernas aktuella barn- och ungdomslitteratur och för förlagen att hitta bra böcker att översätta. Svenska bidrag är Jonathan Lindströms *Hjärnkoll* (författare), Stina Wirséns *Vem är söt?* (illustratör) och Ingela Jernberg som översättare av *Den absolut sanna historien om mitt liv som halvtidsindian*.

BOOKBIRD

Oktobernumret 2010 av IBBYs internationella barnlitteraturtidning har HC Andersenpristagarna David Almond och Jutta Bauer i fokus. Men det finns också två intressanta artiklar om processen bakom valet av pristagare och en genomgång av finalisterna i de två kategorierna.

Portugisisk barnlitteratur presenteras i två texter och IBBYs generalsekreterare, Liz Page bidrar med en utmärkt uppdatering av Children in Crisis Fund.

